

Laborator 4: Programare Dinamică (continuare)

Responsabili:

- Darius-Florentin Neațu (2017–2021) [mailto:neatudarius@gmail.com]
- Radu Nichita (2021) [mailto:radunichita99@gmail.com]
- Cristian Olaru (2021) [mailto:cristianolaru99@gmail.com]
- Miruna-Elena Banu (2021) [mailto:mirunaelena.banu@gmail.com]
- Mara-Ioana Nicolae (2021) [mailto:maraoana9967@gmail.com]
- Ștefan Popa (2018–2020) [mailto:stefanpopa2209@gmail.com]

Autori:

- Darius-Florentin Neațu (2018) [mailto:neatudarius@gmail.com]
- Radu Vișan (2018) [mailto:visanr95@gmail.com]
- Cristian Banu (2018) [mailto:cristb@gmail.com]
- Răzvan Chițu (2018) [mailto:razvan.ch95@gmail.com]

Obiective laborator

- Înțelegerea noțiunilor de bază despre programarea dinamică.
- Însușirea abilităților de implementare a algoritmilor bazați pe programarea dinamică.

Precizări inițiale

Toate exemplele de cod se găsesc pe pagina pa-lab::demo/lab04 [https://github.com/acs-pa/pa-lab/tree/main/demo/lab04].

Exemplele de cod apar încorporate și în textul laboratorului pentru a facilita parcurgerea cursivă a acestuia. **ATENȚIE!** Varianta actualizată a acestor exemple se găsește întotdeauna pe GitHub.

- Toate bucățile de cod prezentate în partea introductivă a laboratorului (înainte de exerciții) au fost testate. Cu toate acestea, este posibil ca, din cauza mai multor factori (formatare, caractere invizibile puse de browser, etc.), un simplu copy-paste să nu fie de ajuns pentru a compila codul.
- Vă rugăm să compilați **DOAR** codul de pe GitHub. Pentru raportarea problemelor, contactați unul dintre maintaineri.
- Pentru orice problemă legată de conținutul acestei pagini, vă rugăm să dați e-mail unuia dintre responsabili.

Ce este DP?

Similar cu greedy, tehnica de programare dinamică este folosită pentru rezolvarea **problemelor de optimizare**. În continuare vom folosi acronimul **DP (dynamic programming)**.

De asemenea, DP se poate folosi și pentru probleme în care nu căutam un optim, cum ar fi **problemele de numărare**.

Pentru noțiunile prezentate până acum despre DP, vă rugăm să consultați pagina laboratorului 3.

Exemple clasice

Programarea Dinamică este cea mai flexibilă tehnică a programării. Cel mai ușor mod de a o înțelege presupune parcurgerea cât mai multor exemple.

Propunem câteva categorii de recurențe pe care le vom grupa astfel:

- recurențe de tip **SSM** (Subsecvență de Sumă Maximă)
- recurențe de tip **RUCSAC**
- recurențe de tip **PODM** (Parantezare Optimă de Matrice)
- recurențe de tip **numărat**
- recurențe pe **grafuri**

Pentru o problemă dată, este **posibil** să găsim **mai multe recurențe corecte** (mai multe soluții posibile). Evident, criteriul de alegere între acestea va fi cel bazat pe complexitate.

Categoria 3: **PODM** Parantezare optimă de matrice

Aceste recurențe au o oarecare asemănare cu problema PODM (enunț + soluție).

ATENȚIE! Acest tip de recurențe poate fi mai greu (decât celelalte). Puteți consulta **acasă** materialele puse la dispoziție pentru a înțelege mai bine această categorie.

Caracteristici:

- Acest tip de problemă presupune că o putem formula ca pe o problemă de tip **subinterval** $[i, j]$.
- Dacă dorim să găsim optimul pentru acest interval, va trebui să luăm în calcul toate combinațiile de 2 subprobleme care ar putea genera o soluție pentru problemele $[i, j]$.
- Se consideră fiecare divizare în 2 subprobleme, dată de intermediarul k , astfel:
  - Fie $[i, k]$ și $[k + 1, j]$ cele 2 subprobleme pentru care cunoaștem soluțiile, atunci o soluție pentru $[i, j]$ se poate obține îmbinându-le pe cele două
  - pentru a găsi soluția cea mai bună:
    - vom itera prin toate valorile k posibile
    - o vom alege pe cea care maximizează soluția problemei $[i, j]$

- Calculul se face de la intervale mici (probleme ușoare – $[i, i]$ sau $[i, i + 1]$) spre probleme generale (dimensiune generală – $[i, j]$). În final, se ajunge și la dimensiunile inițiale ($[1, n]$).
- Privind imaginea de ansamblu, adică modul în care se completează matricea dp, observăm că aceasta se completează **diagonală cu diagonală**.

Exemple clasice

PODM

Enunț

Fie un produs matriceal $M = M_1 M_2 \dots M_n$. Putem pune paranteze în mai multe moduri și vom obține același rezultat (înmulțire asociativă), dar este posibil să obținem un număr diferit de **înmulțiri scalare**.

Matricea M_i are (prin convenție), dimensiunile $d_{i-1} d_i$.

Cerință

Se cere să se găsească o **parantezare optimă de matrice** (PODM), adică să se găsească o parantezare care să minimizeze numărul de înmulțiri scalare.

Exemple

$n = 3$

i	0	1	2	3
d	2	3	4	5

Răspuns: **64** (înmulțiri scalare)

Explicație: Avem 3 matrice:

- A de dimensiuni (2, 3)
- B de (3, 4)
- C de (4, 5)

În funcție de ordinea efectuării înmulțirilor matriceale, numărul total de înmulțiri scalare poate să fie foarte diferit:

- $(AB)C \Rightarrow 24 + 40 = 64$ de înmulțiri
  - explicație: $X = (AB)$ generează $2 * 3 * 4 = 24$ înmulțiri, (XC) generează $2 * 4 * 5 = 40$ de înmulțiri
- $A(BC) \Rightarrow 60 + 30 = 90$ de înmulțiri
  - explicație: $X = (BC)$ generează $3 * 4 * 5 = 60$ înmulțiri, (AX) generează $2 * 3 * 5 = 30$ de înmulțiri

Rezultatul optim se obține pentru cea de a treia parantezare: $(AB)C$.

$n = 4$

i	0	1	2	3	4
d	2	3	4	2	3

Răspuns: **48** (înmulțiri scalare)

Explicație: Avem 4 matrice:

- A de dimensiuni (2, 3)
- B de (3, 4)
- C de (4, 2)
- D de (2, 3)

În funcție de ordinea efectuării înmulțirilor matriceale, numărul total de înmulțiri scalare poate să fie foarte diferit:

- $(AB)CD \Rightarrow 24 + 16 + 12 = 52$ înmulțiri
  - explicație: $X = (AB)$ generează $2 * 3 * 4 = 24$ înmulțiri scalare, $Y = (XC)$ generează $2 * 4 * 2 = 16$ înmulțiri scalare, $Z = YD$ generează $2 * 2 * 3 = 12$ înmulțiri scalare
- $A(BC)D \Rightarrow 24 + 12 + 12 = 48$ înmulțiri
  - explicație: $X = (BC)$ generează $3 * 4 * 2 = 24$ înmulțiri scalare, $Y = (AX)$ generează $2 * 3 * 2 = 12$ înmulțiri scalare, $Z = YD$ generează $2 * 2 * 3 = 12$ înmulțiri scalare
- $(AB)(CD) \Rightarrow 24 + 12 = 36$ înmulțiri
  - explicație: $X = (AB)$ generează $2 * 3 * 4 = 24$ înmulțiri scalare, $Y = (CD)$ generează $4 * 2 * 3 = 24$ înmulțiri scalare, $Z = XY$ generează $2 * 4 * 3 = 24$ înmulțiri scalare
- $A((BC)D) \Rightarrow 24 + 18 + 27 = 69$ înmulțiri
  - explicație: $X = (BC)$ generează $3 * 4 * 2 = 24$ înmulțiri scalare, $Y = (XD)$ generează $3 * 2 * 3 = 18$ înmulțiri scalare, $Z = AY$ generează $3 * 3 * 3 = 27$ înmulțiri scalare
- $A(B(CD)) \Rightarrow 24 + 36 + 18 = 78$ înmulțiri
  - explicație: $X = (CD)$ generează $4 * 2 * 3 = 24$ înmulțiri scalare, $Y = (BX)$ generează $3 * 4 * 3 = 36$ înmulțiri scalare, $Z = AY$ generează $2 * 3 * 3 = 18$ înmulțiri scalare

Rezultatul optim se obține pentru cea de a treia parantezare: $((A(BC))D)$.

$n = 4$

$n=3$

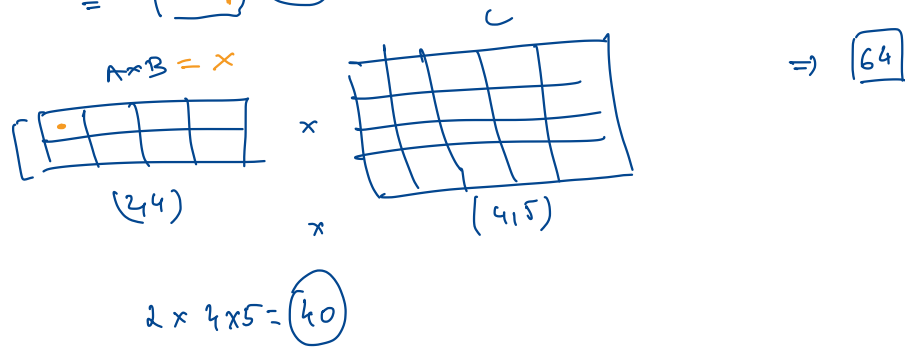
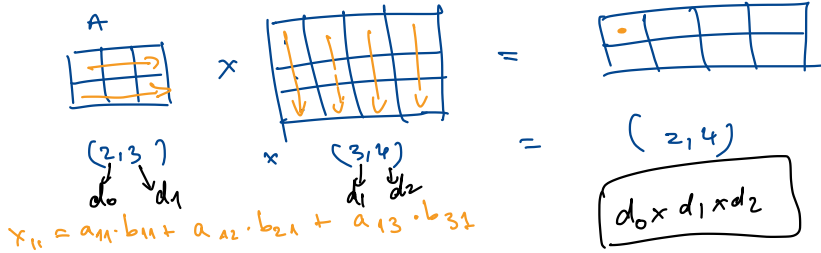
d

0	1	2	3
2	3	4	5

 $\rightarrow$ A (2,3)
B (3,4)
C (4,5)

$A \times B$
 $(a,b) \times (b,c)$

$(A \times B) \times C$

$(A \times B) \times C \rightarrow 64$ înmulțiri scalare

$A \times (B \times C) \rightarrow 90$ de înmulțiri scalare

Recurentă

$dp[i][j] = \text{nr. minim de înmulțiri scalare cu care se poate obține produsul } M_i \times M_{i+1} \times M_{i+2} \times \dots \times M_{j-1} \times M_j, i \leq j$

$(n) \rightarrow M_1 \times M_2 \times \dots \times M_{n-1} \times M_n$
 $M_i \times \dots \times M_j$
 (M_i)

SOLUȚIA: $dp[1][n]$

	1	2	3
1	0		64
2	INF	0	
3	INF	INF	0

$i \leq j$

$M_i \times M_{i+1} \times \dots \times M_{j-1} \times M_j$

CĂUTĂRI DE BAZĂ

$dp[i][i] = 0 \quad (M_i), \forall i \in \overline{1:n}$

$dp[i][j] = \text{INF}, \forall i > j$

$i=1: dp[1][2]$
 $j=2: dp[2][3]$

$dp[i][i+1] = d_{i-1} \cdot d_i \cdot d_{i+1}, \forall i$

$M_i \times M_{i+1} \rightarrow (d_{i-1}, d_i) \times (d_i, d_{i+1}) \rightarrow d_{i-1} \cdot d_i \cdot d_{i+1}$

A B

i	0	1	2	3	4
d	13	5	89	3	34

Răspuns: 2856 (înmulțiri scalare)

Explicație: Avem 4 matrice:

- A de dimensiuni (13, 5)
- B de (5, 89)
- C de (89, 3)
- D de (3, 34)

În funcție de ordinea efectuării înmulțirilor matriciale, numărul total de înmulțiri scalare poate să fie foarte diferit:

- $((AB)C)D \Rightarrow 10582$ înmulțiri
- $(AB)(CD) \Rightarrow 54201$ înmulțiri
- $(A(BC))D \Rightarrow 2856$ înmulțiri
- $A((BC)D) \Rightarrow 4055$ înmulțiri
- ...

Rezultatul optim se obține pentru cea de a treia parantezare: $(A(BC))D$.

TIPAR

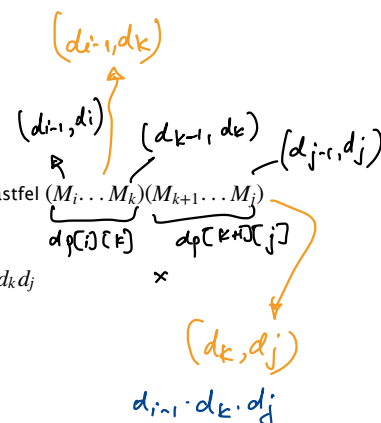
A fost descris în detaliu mai sus (când s-a vorbit de categorie).

Numire recurență

 $dp[i][j] = \text{numărul minim de înmulțiri scalare cu care se poate obține produsul } M_i * M_{i+1} * \dots * M_j$

Găsire recurență

- **Cazul de bază :**
  - $dp[i][i] = 0$
    - NU avem niciun efort dacă nu avem ce înmulți.
  - $dp[i][i+1] = d_{i-1}d_i d_{i+1}$
    - Dacă avem două matrice, putem doar să le înmulțim. Nu are sens să folosim paranteze.
- **Cazul general:** $dp[i][j] = \min(dp[i][k] + dp[k+1][j] + d_{i-1}d_k d_j)$ unde $k = i : j - 1$
  - dacă avem de efectuat șirul de înmulțiri $M_i \dots M_j$, atunci putem pune paranteze oriunde și să facem înmulțirile astfel
    - costul minim pentru $(M_i \dots M_k)$ este $dp[i][k]$
    - costul minim pentru $(M_{k+1} \dots M_j)$ este $dp[k+1][j]$
    - vom avea, în final, de înmulțit 2 matrice de dimensiune $d_{i-1} * d_k$ și $d_k * d_j$, operație care are costul $d_{i-1}d_k d_j$
  - însumăm cele 3 costuri intermediare

Implementare

Puteți rezolva și testa problema PODM pe infoarena aici [https://infoarena.ro/problema/podm].

Un exemplu de implementare în C++ se găsește mai jos.

```
// kInf este valoarea maximă - "infiniutul" nostru
const unsigned long long kInf = std::numeric_limits<unsigned long long>::max();

// T = O(n ^ 3)
// S = O(n ^ 2) - stocăm n x n întregi în tabloul dp
unsigned long long solve_podm(int n, const vector<int> &d) {
    // dp[i][j] = numărul MINIM înmulțiri scalare cu codare, poate fi calculat produsul
    // matriceal M_i * M_{i+1} * ... * M_j
    vector<vector<unsigned long long>> dp(n + 1, vector<unsigned long long> (n + 1, kInf));

    // Cazul de bază 1: nu am ce înmulți
    for (int i = 1; i <= n; ++i) {
        dp[i][i] = 0ULL; // 0 pe unsigned long long (voi folosi mai încolo și 1ULL)
    }

    // Cazul de bază 2: matrice d[i - 1] x d[i] înmulțită cu matrice d[i] x d[i + 1]
    // (matrice pe poziții consecutive)
    for (int i = 1; i < n; ++i) {
        dp[i][i + 1] = 1ULL * d[i - 1] * d[i] * d[i + 1];
    }

    // Cazul general:
    for (int len = 2; len <= n; ++len) {
        for (int i = 1; i + len - 1 <= n; ++i) {
            int j = i + len - 1;
            // Iterăm prin indicii dintre capete, spărgând șirul de înmulțiri în două (paranteze).
            for (int k = i; k < j; ++k) {
                // M_i * ... * M_j = (M_i * ... * M_k) * (M_{k+1} * ... * M_j)
                unsigned long long new_sol = dp[i][k] + dp[k + 1][j] + 1ULL * d[i - 1] * d[k] * d[j];

                // actualizăm soluția dacă este mai bună
                dp[i][j] = min(dp[i][j], new_sol);
            }
        }
    }
}
```

```
// Rezultatul se află în dp[1][n]: Numărul MINIM de înmulțiri scalare
// pe care trebuie să le facem pentru a obține produsul M_1 * ... * M_n
return dp[1][n];
}
```

Sursa a fost scrisă pentru a fi testată pe infoarena. În cazul problemei PODM [https://infoarena.ro/problema/podm], deoarece avem o sumă de foarte multe produse, rezultatul este foarte mare. Pe infoarena se cerea ca rezultatul să fie afișat așa cum e, garantându-se că încapă pe 64 biți.

Reamintim că prin înmulțirea/adunarea a două variabile de tipul **int**, rezultatul poate să nu încapă pe 32 biți. De aceea, în soluția prezentată, s-a făcut cast pe 64 biți.

ATENȚIE! La PA, în general, vom folosi convenția *expresie % kMOD* care va fi detaliată în capitolul următor din acest laborator.

Complexitate

Întrucat soluția presupune fixarea capetelor unui subinterval (i, j), apoi alegerea unui intermediar (k), complexitatea este dată de aceste 3 cicluri.

- **complexitate temporală:** $T(n) = O(n^3)$
- **complexitate spațială:** $S(n) = O(n^2)$

Categoria 4: NUMĂRAT

Aceste recurențe au o oarecare asemănare:

- toate numără lucruri! :p
- interesante sunt cazurile când numărul căutat este foarte mare (altfel am putea apela la alte metode – ex. generarea tuturor candidaților posibili cu backtracking)
  - în acest caz, deoarece numărul poate să nu încapă pe un tip reprezentabil standard (ex. int pe 32/64 de biți), se cere (de obicei) restul împărțirii numărului căutat la un număr **MOD** (vom folosi în continuare această notație).

Sfaturi / Reguli

- când căutați o recurență pentru o problema de numărare trebuie să aveți grijă la două aspecte:
  - 1) să **NU** numărați același obiect de două ori.
  - 2) să numărați toate obiectele în cauză.
- de multe ori, o problemă de numărare implică o partiționare a **tuturor** posibilelor soluții după un anumit criteriu (relevant). Găsirea criteriului este partea esențială pentru aflarea recurenței.

Regulile de lucru cu clase de resturi

Reamintim câteva proprietăți matematice pe care ar trebui să le aveți în vedere atunci când implementați pentru a obține corect resturile anumitor expresii. (corect poate să însemne, de exemplu, să evitați overflow :D – lucru neintuitiv câteodată).

- proprietăți de bază:
  - $(a + b) \% MOD = ((a \% MOD) + (b \% MOD)) \% MOD$
  - $(a * b) \% MOD = ((a \% MOD) * (b \% MOD)) \% MOD$
  - $(a - b) \% MOD = ((a \% MOD) - (b \% MOD) + MOD) \% MOD$ (restul nu poate fi ceva negativ; în C++ % nu funcționează pe numere negative)
- invers modular
  - $\frac{a}{b} \% MOD = ((a \% MOD) * (b^{MOD-2} \% MOD)) \% MOD$
  - **DACĂ** MOD este prim; **DACĂ** a și b nu sunt multipli ai lui MOD

- **definiție** : **b** este inversul modular al lui **a** în raport cu **MOD** dacă $a * b = 1(modulo MOD)$
- **utilizare** : $\frac{a}{b} \% MOD = ((a \% MOD) * (invers(b) \% MOD)) \% MOD$
- **calculare** : deoarece la PA această discuție are sens doar în contextul posibilității implementării unei recurențe DP în care folosim resturile doar pentru a evita overflow/imposibilitatea de a reține rezultatul pe tipurile standard de tip int (adică nu ne interesează să dăm o metoda generală pentru invers modular), vom simplifica problema – **MOD este prim!!!**
- **Mica teoremă a lui Fermat**: Dacă p este un număr prim și a este un număr întreg care nu este multiplu al lui p, atunci $a^{p-1} = 1(modulo p)$
  - din definiția inversului modular, reiese că **a** și **b** nu sunt multipli ai lui **MOD**
  - introducând notațiile noastre în teoremă și prelucrând obținem
    - $a^{MOD-1} = 1(modulo MOD) \Leftrightarrow a * (a^{MOD-2}) = 1(modulo MOD)$
    - deci, inversul modular al lui a (în aceste condiții specifice) este $b = a^{MOD-2}$

Reamintim că prin înmulțirea/adunarea a două variabile de tipul int, rezultatul poate să nu încapă pe 32 biți. E posibil să trebuiască să combinăm regulile de la resturi cu următoarele:

- C++
  - **1LL / 1ULL** – constanta 1 pe 64 biți cu semn / fără semn
  - **1LL * a * b** – am grijă ca rezultatul să nu dea overflow și să se stocheze direct pe 64 biți (cu semn)
- Java
  - **1L** – constanta 1 pe 64 biți cu semn (în Java nu există unsigned types)
  - **1L * a * b** – am grijă ca rezultatul să nu dea overflow și să se stocheze direct pe 64 biți (cu semn)

Gardurile lui Gigel

Enunt

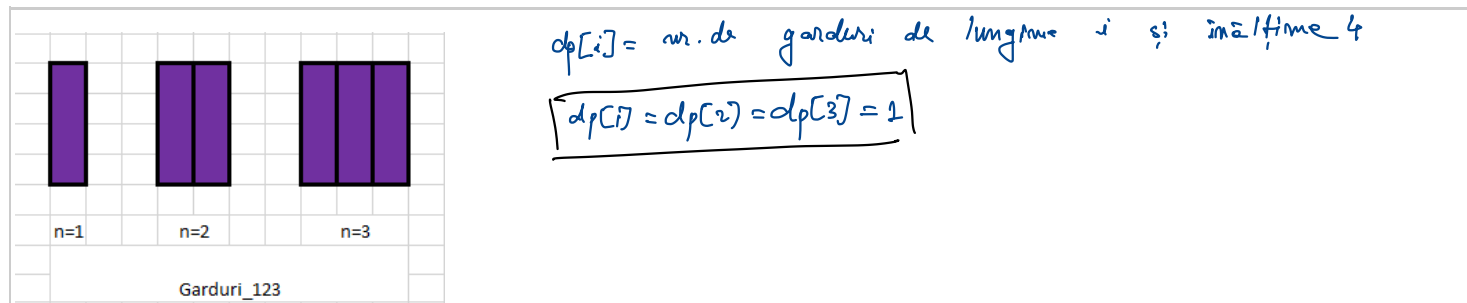
Gigel trece de la furat obiecte cu un rucsac la numarat garduri (fiecare are micile lui plăceri :D). El dorește să construiască un gard folosind în mod repetat **un singur tip de piesă**.

O piesă are dimensiunile **4 x 1** (o unitate = 1m). Din motive irelevante pentru această problemă, orice gard construit trebuie să aibă **înălțime 4m** în orice punct.

O piesă poate fi pusă în poziție **orizontală** sau în poziție **verticală**.

Cerinta

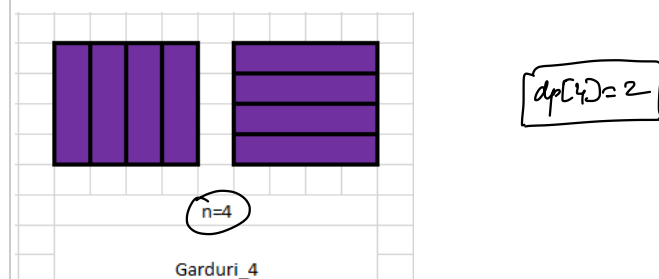
Gigel se întreabă **câte garduri de lungime n și înălțime 4** există? Deoarece celălalt prenume al lui este Bulănel, el intuiește că acest număr este foarte mare, de aceea va cere **restul împărțirii** acestui număr la **1009**.

$n = 1$ sau $n = 2$ sau $n = 3$

Răspuns: 1 (un singur gard)

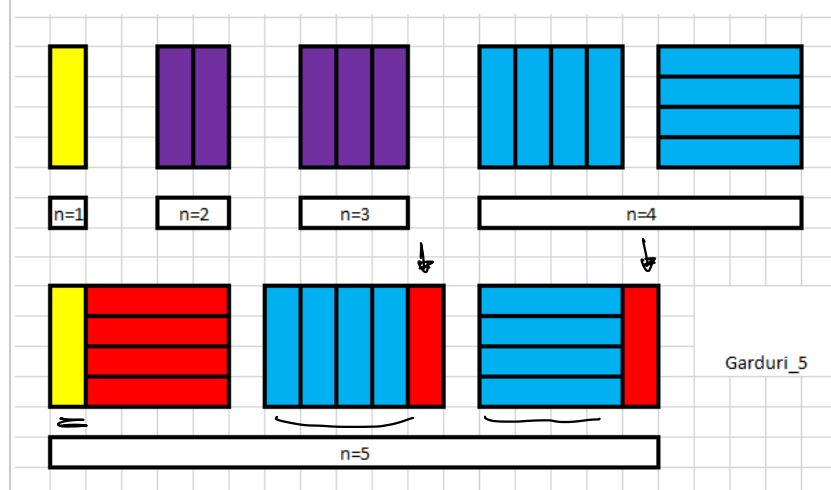
Explicație: Se poate forma un singur gard în fiecare caz, după cum este ilustrat și în figura **Garduri_123**.

$n = 4$

Răspuns: 2

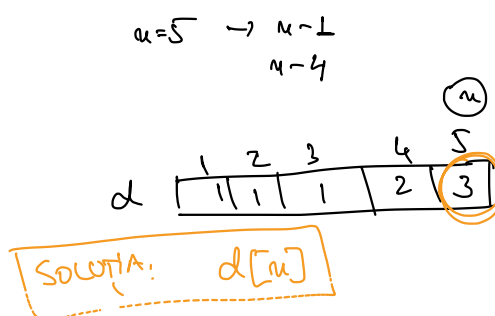
Explicație: Se pot forma 2 garduri, în funcție de cum așezăm piesele, după cum este ilustrat și în figura **Garduri_4**. Observăm că de fiecare dată când punem o piesă în poziție orizontală, de fapt suntem obligați să punem 4 piese, una peste alta!

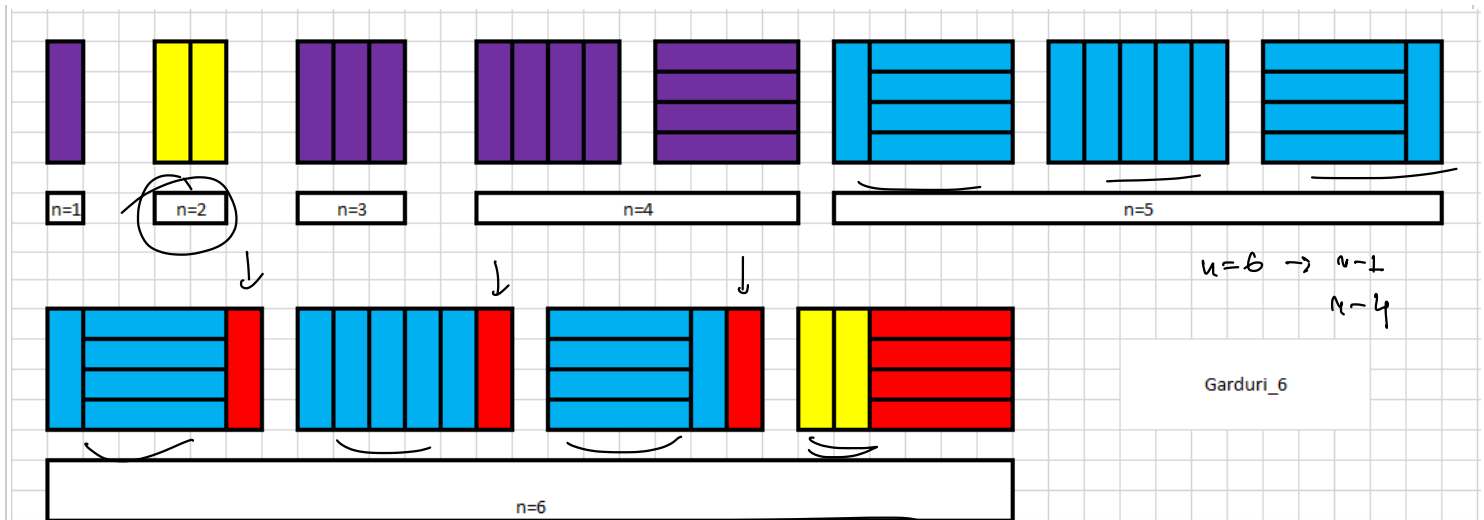

Răspuns: 3

Explicație: Se pot forma 3 garduri, în funcție de cum așezăm piesele, după cum este ilustrat și în figura **Garduri_5**.

- dacă dorim ca acest gard să se termine cu 4 piese în poziție **orizontală** (una peste alta – marcat cu roșu), atunci la stanga mai rămâne de completat **un subgard de lungime 1**, în toate modurile posibile
- dacă dorim ca acest gard să se termine cu o piesă în poziție **verticală** (marcat cu roșu), atunci la stanga mai rămâne de completat **un subgard de lungime 4**, în toate modurile posibile

$n = 6$

Raspuns: 4

$$dp[i] = (dp[i-1] + dp[i-4]) \% MOD \quad \text{RECURENTA GENERALA}$$

Explicatie: Se pot forma 4 garduri, in functie de cum asezam piesele, dupa cum este ilustrat si in figura **Garduri_6**.

- daca dorim ca acest gard sa se termine cu o piesa in pozitie **verticala** (marcat cu rosu), atunci la stanga mai ramane de completat **un subgard de lungime 5**, in toate modurile posibile
- daca dorim ca acest gard sa se termine cu 4 piese in pozitie **orizontala** (una peste alta – marcat cu rosu), atunci la stanga mai ramane de completat **un subgard de lungime 2**, in toate modurile posibile

Recurenta

Numire recurenta

$dp[i]$ = numarul de garduri de lungime i si inaltime 4 (nimic special – exact ceea ce se cere in enunt)

Raspunsul la problema este $dp[n]$.

Gasire recurenta

- Caz de baza**
  - $dp[1] = dp[2] = dp[3] = 1$, $dp[4] = 2$
- Caz general**
  - atunci dorim sa formam un gard de lungime i ($i \geq 5$) am vazut ca putem alege cum sa punem ultima/ultimele piese
    - DACA** alegem ca ultima piesa sa fie pusa in pozitie verticala, atunci la stanga mai ramane de completat **un subgard de lungime $i - 1$**
      - numarul de moduri in care putem face acest subgard este $dp[i - 1]$
    - DACA** alegem ca ultima piesa sa fie in pozitie orizontala (de fapt punem 4 piese in pozitie orizontala), atunci la stanga mai ramane de completat **un subgard de lungime $i - 4$**
      - numarul de moduri in care putem face acest subgard este $dp[i - 4]$
  - $dp[i] = (dp[i - 1] + dp[i - 4]) \% MOD$

Asa cum am zis in sectiunea de sfaturi si reguli (<http://ocw.cs.pub.ro/courses/pa/laboratoare/laborator-04?#sfaturireguli>) vrem sa facem o **partitionare** dupa un anumit **criteriu**, in cazul problemei de fata criteriul de partitionare este daca gardul se termina cu o scandura verticala sau orizontala.

De asemenea tot in sectiunea sfaturi si reguli (<http://ocw.cs.pub.ro/courses/pa/laboratoare/laborator-04?#sfaturireguli>) am precizat ca nu vrem **sa numaram un obiect** (un mod de a construi gardul) **de doua ori**. Recurenta noastra ($dp[i] = dp[i-1] + dp[i-4]$) nu ia un obiect de doua ori pentru ca orice solutie care vine din $dp[i-4]$ e diferita de alta care vine din $dp[i-1]$ pentru ca difera in cel putin ultima scandura asezata)

Implementare recurenta

Aici puteti vedea un exemplu simplu de implementare in C++.

```
#define MOD 1009
int gardurile_lui_Gigel(int n) {
    // cazurile de baza
    if (n <= 3) return 1;
    if (n == 4) return 2;

    vector<int> dp(n + 1); // pastrez indexarea de la 1 ca in explicatii

    // cazurile de baza
    dp[1] = dp[2] = dp[3] = 1;
    dp[4] = 2;

    // cazul general
    for (int i = 5; i <= n; ++i) {
        dp[i] = (dp[i - 1] + dp[i - 4]) % MOD;
    }

    return dp[n];
}
```

Mentionez ca am folosit expresia $dp[i] = (dp[i - 1] + dp[i - 4]) \% MOD$ în loc de $dp[i] = ((dp[i - 1] \% MOD) + (dp[i - 4] \% MOD)) \% MOD$ deoarece pe valorile anterior calculate în dp a fost deja aplicată operația.

Am plecat cu numerele 1, 1, 1, 2 și la fiecare pas rezultatul stocat este $\% MOD$, deci tot ce este stocat **deja** în dp este un rest în raport cu MOD. NU mai era nevoie deci să aplică $\%$ și pe termenii din paranteză.

Complexitate

- **complexitate temporală:** $T = O(n)$
  - explicație: avem o singură parcurgere în care construim tabloul dp
  - se poate obține $T = O(\log n)$ folosind exponențiere pe matrice!
- **complexitate spațială:** $S = O(n)$
  - explicație: stocăm tabloul dp
  - se poate obține $S = O(1)$ folosind exponențiere pe matrice!

Tehnici folosite în DP

De multe ori este nevoie să folosim câteva tehnici pentru a obține performanță maximă cu recurență găsită.

În laboratorul 3 se menționează tehnica de memoizare (în prima parte a laboratorului). În acesta ne vom rezuma la cum putem folosi cunoștințele de lucru matricial pentru a favoriza implementarea unor anumite tipuri de recurențe.

Exponențiere pe matrice pentru recurențe liniare

Recurențe liniare

O recurență liniară în contextul laboratorului de DP este de forma:

- $dp[i] = \sum_{k=1}^{KMAX} c_k * dp[i - k]$
  - pentru **KMAX o constantă**
  - de obicei, KMAX este foarte mică comparativ cu dimensiunea n a problemei
  - c_k constante reale (unele pot fi nule)

O astfel de recurență ar însemna că pentru a calcula **costul problemei i** , înbinăm costurile problemelor $i - 1, i - 2, \dots, i - k$ fiecare contribuind cu un anumit coeficient $c_1, c_2, \dots, c_k$.

Presupunând că nu mai există alte specificații ale problemei și că având cele KMAX cazuri de bază (primele KMAX valori ar trebui știute/deduse prin alte reguli), atunci un algoritm poate implementa recurența de mai sus folosind 2 cicluri de tip for (for $i = 1 : n$, for $k = 1 : KMAX \dots$).

- **complexitatea temporală:** $T = O(n * KMAX) = O(n)$
  - reamintim că acea valoare KMAX este o constantă foarte mică în comparație cu n (ex. $KMAX < 100$)
- **complexitatea spațială:** $S = O(n)$
- am presupus că avem nevoie să reținem doar tabloul dp

Exponențiere pe matrice

Facem următoarele notații:

- S_i = starea la pasul i
  - $S_i = (dp[i - k + 1], dp[i - k + 2], \dots, dp[i - 1], dp[i])$
- S_k = starea inițială (în care cunoaște cele k cazuri de bază)
  - $S_k = (dp[1], dp[2], \dots, dp[k - 1], dp[k])$
- C = matrice cu coeficienți constanți
  - are dimensiune $KMAX * KMAX$
  - putem pune constante în clar
  - putem pune constantele c_k care tin de problema curentă

Algoritm naiv

Putem formula problema astfel:

- S_k = este starea inițială
- pentru a obține starea următoare, aplicăm algoritmul următor
  - $S_i = S_{i-1} C$

Determinare C

Pentru a determina elementele matricei C , trebuie să ne uităm la înmulțirea matriceală de mai sus și să alegem elementele lui C astfel încât prin înmulțirea lui S_{i-1} cu C să obținem elementele din S_i .

$$\begin{bmatrix} dp[i-k+1] & \dots & dp[i-1] & dp[i] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} dp[i-k] & \dots & dp[i-2] & dp[i-1] \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & c_k \\ 1 & 0 & \dots & 0 & 0 & c_{k-1} \\ 0 & 1 & \dots & 0 & 0 & c_{k-2} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 1 & 0 & c_2 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 1 & c_1 \end{bmatrix}$$

- ultima coloana contine toti coeficientii c_k intrucat $dp[i] = \sum_{k=1}^{KMAX} c_k * dp[i-k]$
- celelalte coloane contin doar cate o valoare nenula
  - pe coloana j vom avea valoarea 1 pe linia $j+1$ ($j = 1 : KMAX - 1$)
    - cum obtinem, de exemplu, $dp[i-1]$?
    - pai avem $dp[i-1]$ chiar si in starea S_{i-1} , deci trebuie sa il copiam in starea S_i
      - copierea se realizeaza prin inmultirea cu 1
      - daca $dp[i-1]$ era pe ultima pozitiei (pozitia k) in starea S_{i-1} , in noua stare S_i este pe penultima pozitie (pozitia $k-1$)
        - deci s-a deplasat la stanga cu o pozitie!
    - in noua stare, noua pozitie este deplasata cu o unitate la stanga fata de starea precedenta
      - de aceea pe coloana j , vrem sa avem elementul 1 pe linia $j+1$ ($j = 1 : KMAX - 1$)
      - cand inmultim S_{i-1} cu coloana C_j **dorim sa**
        - ce copiam?
          - valoarea $dp[i - KMAX + j]$ din S_{i-1} in S_i
          - adica sa copiam a j -a valoare de pe linie
        - unde copiam?
          - de pe pozitia $j+1$ pe pozitia j

Exponentiere logaritmica pe matrice

Algoritmul naiv de mai sus are dezavantajul ca are tot o complexitate temporală $O(n)$.

Sa executam cativa pasi de inductie pentru a vedea cum este determinat S_i .

$$S_i = S_{i-1}C$$

$$S_i = S_{i-2}C^2$$

$$S_i = S_{i-3}C^3$$

...

$$S_i = S_k C^{i-k}$$

In laboratorul 2 (Divide et Impera) am invatat ca putem calcula x^n in timp logaritmic. Deoarece si inmultirea matricilor este asociativa, putem calcula C^n in timp logaritmic.

Obtinem astfel o solutie cu urmatoarele complexitati:

- complexitate temporală** : $T = O(KMAX^3 * \log(n))$
  - explicatie
    - facem doar $O(\log n)$ pasi, dar un pas implica inmultire de matrice
    - o inmultire de matrice patratica de dimensiune $KMAX$ are $KMAX^3$ operatii
    - aceasta metoda este eficienta cand $KMAX \ll n$ ($KMAX$ este mult mai mic decat n)
- complexitatea spatiala** : $S = O(KMAX^3)$
  - explicatie
    - este nevoie sa stocam cateva matrici

Observatie! In ultimele calcule nu am sters contanta $KMAX$, intrucat apare la puterea a 3-a! $KMAX = 100$ implica $KMAX^3 = 10^6$, valoare care nu mai poate fi ignorata in practica ($KMAX^3$ poate fi comparabil cu n).

Gardurile lui Gigel (optimizare)

Dupa cum am vazut mai sus, in problema cu garduri data de Gigel solutia este o recurenta liniara:

- $dp[1] = dp[2] = dp[3] = 1$, $dp[4] = 2$;
- $dp[i] = dp[i-1] + dp[i-4]$ pentru $i > 4$

Exponentiere rapida

- $k = 4$
- $S_4 = (dp[1], dp[2], dp[3], dp[4]) = (1, 1, 1, 2)$
- $S_i = (dp[i-3], dp[i-2], dp[i-1], dp[i])$
- Raspunsul se afla efectuand operatia $S_n = S_4 * C^{n-4}$, unde C are urmatorul continut:

$$C = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

Mai jos se afla o implementare simplista in C++ care cuprinde toate etapele pe care trebuie sa le realizati in cod, dupa ce stiti cum arata recurenta sub forma matriceala.

```
#define MOD 1009
#define KMAX 4

// C = A * B
void multiply_matrix(int A[KMAX][KMAX], int B[KMAX][KMAX], int C[KMAX][KMAX]) {
    int tmp[KMAX][KMAX];

    // tmp = A * B
    for (int i = 0; i < KMAX; ++i) {
        for (int j = 0; j < KMAX; ++j) {
            unsigned long long sum = 0; // presupun ca suma incapa pe 64 de biti

            for (int k = 0; k < KMAX; ++k) {
                sum += 1LL * A[i][k] * B[k][j];
            }

            tmp[i][j] = sum % MOD;
        }
    }

    // C = tmp
    memcpy(C, tmp, sizeof(tmp));
}

// R = C^p
void power_matrix(int C[KMAX][KMAX], int p, int R[KMAX][KMAX]) {
    // tmp = I (matricea identitate)
    int tmp[KMAX][KMAX];
    for (int i = 0; i < KMAX; ++i) {
        for (int j = 0; j < KMAX; ++j) {
            tmp[i][j] = (i == j) ? 1 : 0;
        }
    }

    while (p != 1) {
        if (p % 2 == 0) {
            multiply_matrix(C, C, C); // C = C*C
            p /= 2; // ramane de calculat C^(p/2)
        } else {
            // reduc la cazul anterior:
            multiply_matrix(tmp, C, tmp); // tmp = tmp*C
            --p; // ramane de calculat C^(p-1)
        }
    }

    // avem o parte din rezultat in C si o parte in tmp
    multiply_matrix(C, tmp, R); // rezultat = tmp * C
}

int garduri_rapide(int n) {
    // cazurile de baza
    if (n <= 3) return 1;
    if (n == 4) return 2;

    // construiesc matricea C
    int C[KMAX][KMAX] = { {0, 0, 0, 1},
                          {1, 0, 0, 0},
                          {0, 1, 0, 0},
                          {0, 0, 1, 1} };

    // vreau sa aplic formula S_n = S_4 * C^(n-4)

    // C = C^(n-4)
    power_matrix(C, n - 4, C);

    // sol = S_4 * C = dp[n] (se afla pe ultima pozitie din S_n,
    // deci voi folosi ultima coloana din C)
    int sol = 1 * C[0][3] + 1 * C[1][3] + 1 * C[2][3] + 2 * C[3][3];
    return sol % MOD;
}
```

Remarcati faptul ca in functia de inmultire se foloseste o matrice temporara *tmp*. Motivul este ca vrem sa apelam functia *multiply(C, C, C)* unde C joaca atat rol de intrare cat si de iesire. Daca am pune rezultatele direct in C, atunci am strica inputul inainte sa obtinem rezultatul.

Putem spune ca acea functie este **matrix_multiply_safe**, in sensul ca pentru orice A,B,C care respecta dimensiunile impuse, functia va calcula corect produsul.

In arhiva **demo-lab04.zip** gasiti o sursa completa in care se realizeaza:

- o verificare a faptului ca cele 2 implementari (**gardurile_lui_Gigel** si **garduri_rapide**) produc aceleasi rezultate
- un benchmark in care cele 2 implementari sunt comparate
  - pe sistem uzual (laptop) s-au obtinut urmatoarele rezultate:

```
test case: varianta simpla
n = 100000000 sol = 119; time = 0.984545 s
test case: varianta rapida
n = 100000000 sol = 119; time = 0.000021 s
```

```
test case: varianta simpla
n = 1000000000 sol = 812; time = 9.662377 s
test case: varianta rapida
n = 1000000000 sol = 812; time = 0.000022 s
```

- se observa clar diferenta intre cele 2 solutii (am confirmat ceea ce spunea si teoria: $O(n)$ vs $O(\log(n))$); aceasta tehnica imbunatateste drastic o solutie gasita relativ usor.

Exercitii

Scheletul de laborator se găsește pe pagina pa-lab::skel/lab04 [https://github.com/acs-pa/pa-lab/tree/main/skel/lab04].

DP or math?

Fie un sir de **numere naturale strict pozitive**. Cate **subsiruri** (submultimi nevide) au suma numerelor **para**?

subsir (**subsequence** in engleza) pentru un vector v inseamna un alt vector $u = [v[i_1], v[i_2], \dots, v[i_k]]$ unde $i_1 < i_2 < \dots < i_k$.

Task-uri:

- Se cere o **solutie folosind DP**.
- Inspectand recurenta gasita la punctul precedent, incercati sa o inlocuiti cu o **formula matematica**.
- Care este **complexitatea** pentru fiecare solutie (timp + spatiu)? Care este mai buna? De ce? :D

Deoarece rezultatul poate fi prea mare, se cere **restul impartirii** lui la $1000000007(10^9 + 7)$.

Pentru punctaj maxim pentru aceasta problema, este necesar sa rezolvati toate subpunctele (ex. nu folositi direct formula, gasiti mai intai recurenta DP). Trebuie sa implementati **cel putin** solutia cu DP.

$n = 3$

i	1	2	3
v	2	6	4

Raspuns: 7

Explicatie: Toate subsirurile posibile sunt

- [2] → 2 P
- [2, 6] → 8 P
- [2, 6, 4] → 12 P
- [2, 4] → 6 P
- [6] → 6 P
- [6, 4] → 10 P
- [4] → 4 P

Toate subsirurile de mai sus au suma para.

Handwritten notes: $n=3 \rightarrow 2^3 - 1 = 7$

$n = 3$

i	1	2	3
v	2	1	3

Raspuns: 3

Explicatie: Toate subsirurile posibile sunt

- [2] → 2 P
- [2, 1] → 3 P
- [2, 1, 3] → 6 P
- [2, 3] → 5 P
- [1] → 1 P
- [1, 3] → 4 P
- [3] → 3 P

Subsirurile cu suma para sunt: [2], [2, 1, 3], [1, 3].

Handwritten notes: $\{2\}$, $\{1, 3\}$, $C_2^2 = 1$

$n = 3$

i	1	2	3
v	3	2	1

Raspuns: 3

Explicatie: Toate subsirurile posibile sunt

- [3] → 3 P
- [3, 2] → 5 P
- [3, 2, 1] → 6 P
- [3, 1] → 4 P
- [2] → 2 P
- [2, 1] → 3 P
- [1] → 1 P

Subsirurile cu suma para sunt: [3, 2, 1], [3, 1], [2].

Morala: există probleme pentru care găsim o soluție cu DP, dar pentru care pot exista și alte soluții mai bune (am ignorat citirea/afișarea).

In problemele de numarar, exista o **sansa** buna sa putem gasi (si) o formula matematica, care poate fi implementata într-un mod mai eficient decat o recurenta DP.

$dp[i][0] = \text{nr. de submultimi cu suma n. } \boxed{\text{pară}}$ folosind primele i nr. din şir
 $dp[i][1] = \text{nr. de submultimi cu suma n. } \text{impară}$ folosind primele i nr. din şir

CĂZURILE DE BAZĂ

$$dp[0][0] = 1 \quad // \emptyset, \text{ suma } = 0$$

$$dp[0][1] = 0$$

dp

0	1	0
1	2	0
2	2	2
3	4	4
4	8	8

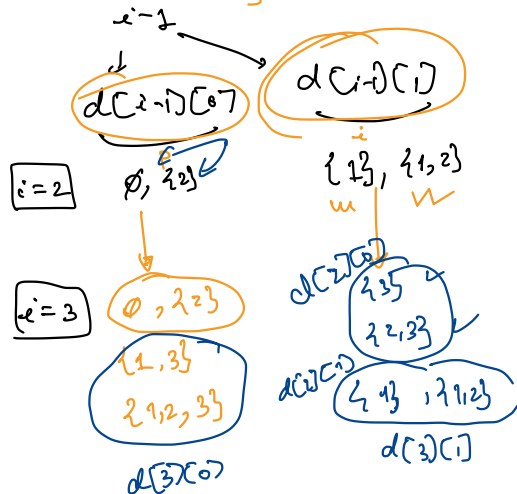
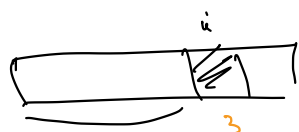
1	2	3	4
2	1	3	4

SOLUȚIA: $dp[n][0]$

RECURENȚĂ GENERALĂ

$$dp[i][0] = \begin{cases} 2 \times dp[i-1][0], & \text{if } i \text{ is even} \\ dp[i-1][0] + dp[i-1][1], & \text{if } i \text{ is odd} \end{cases}$$

$$dp[i][1] = \begin{cases} 2 \times dp[i-1][1], & \text{if } i \text{ is even} \\ dp[i-1][0] + dp[i-1][1], & \text{if } i \text{ is odd} \end{cases}$$

$i=4$
 $p = \{4\}, \{1, 2\}, \{1, 3\}, \{1, 2, 3\}$
 $p + p = \{4\}, \{1, 4\}, \{2, 4\}, \{3, 4\}, \{1, 2, 4\}, \{1, 3, 4\}, \{2, 3, 4\}, \{1, 2, 3, 4\}$

$i = \{4\}$
 $i + p = \{4\}, \{1, 4\}, \{2, 4\}, \{3, 4\}, \{1, 2, 4\}, \{1, 3, 4\}, \{2, 3, 4\}, \{1, 2, 3, 4\}$

Cate subsiruri au suma **impara**?

Expresie booleana

~ PDDM

Se da o expresie booleana corecta cu n termeni. Fiecare din termeni poate fi unul din stringurile **true**, **false**, **and**, **or**, **xor**.

Numarati modurile in care se pot aseza paranteze astfel incat rezultatul sa fie **true**. Se respecta regulile de la logica (tabelele de adevar pentru operatiile **and**, **or**, **xor**).

Deoarece rezultatul poate fi prea mare, se cere **restul impartirii** lui la $1000000007 (10^9 + 7)$.

In schelet vom codifica cu valori de tip char cele 5 stringuri:

- **false**: 'F'
- **true**: 'T'
- **and**: '&'
- **or**: '|'
- **xor**: '^'

$$n = 5$$

$$T \quad F \quad F \quad \wedge \quad T$$

$$T \wedge (F \wedge T) = T \wedge F = F$$

2	0	1
0	0	0
1	0	1

1	0	1
0	0	1
1	1	1

1	0	1
0	0	1
1	1	0

Functia pe care va trebui sa o implementati voi va folosi variabilele **n** (numarul de termeni) si **expr** (vectorul cu termenii expresiei).

$n = 5$ si `expr = ['T', '&', 'F', '^', 'T']` (`expr = [ true and false xor true ]`)

Raspuns: 2

Explicatie: Exista 2 moduri corecte de a paranteza expresia astfel incat sa obtinem rezultatul **true** (1).

- `T & (F ^ T)`
  - `(T & F) ^ T`
- $$\rightarrow (T \wedge F) \wedge T = F \wedge T = F$$

Complexitate temporală dorită este $O(n^3)$.

Optional, se pot defini functii ajutatoare precum `**is_operand**`, `**is_operator**`, `**evaluate**`.

Pentru rezolvarea celor doua probleme ganditi-va la ce scrie in sectiunea Sfaturi / Reguli [<http://ocw.cs.pub.ro/courses/pa/laboratoare/laborator-04?#sfaturireguli>]. Pentru fiecare dintre cele doua probleme facem o **partitionare dupa un anumit criteriu**.

Pentru problema **DP or math?** partitionam toate subsirurile dupa criteriul **paritatii sumei subsirului** (cate sunt pare/impare).

Pentru problema **expresie booleana** partitionam toate parantezarile posibile dupa rezultatul lor (cate dau true/false).

Bonus

Asistentul va alege una dintre problemele din sectiunea Extra.

Recomandam sa **NU** fie una din cele 3 probleme de la Test PA 2017. Recomandam sa le incercati dupa ce recapitulati acasa DP1 si DP2, pentru a verifica daca cunostintele acumulate sunt la nivelul asteptat.

Extra

Rezolvati problema extraterestrii [<https://www.hackerrank.com/contests/test-practic-pa-2017-v1-plumbus/challenges/test-1-extraterestrii>] de la Test PA 2017.

Rezolvati problema Secvente [<https://www.hackerrank.com/contests/test-practic-pa-2017-v1-plumbus/challenges/test-1-secvente>] de la Test PA 2017.

Rezolvati problema PA Country [<https://www.hackerrank.com/contests/test-practic-pa-2017-v2-meeseeks/challenges/test-2-pa-country-medic>] de la Test PA 2017.

Rezolvati pe infoarena problema iepuri [<http://infoarena.ro/problema/ieipuri>].

Hint: Exponentiere logaritmica pe matrice

Solutie:

- $dp[0] = X; dp[1] = Y; dp[2] = Z;$
- $dp[i] = (A * dp[i-1] + B * dp[i-2] + C * dp[i-3]) \% 666013$

Pentru punctaj maxim, pentru fiecare test se foloseste ecuatia matriceala atasata. Complexitate: $O(T * \log(n))$.

Rezolvati pe leetcode problema Minimum Path Sum [<https://leetcode.com/problems/minimum-path-sum/description/#>].

Rezolvati pe infoarena problema Lacusta [<http://infoarena.ro/problema/Lacusta>].

Rezolvati pe infoarena problema Suma4 [<http://infoarena.ro/problema/Suma4>].

Rezolvati pe infoarena problema subsir [<https://www.infoarena.ro/problema/subsir>].

$F[i][j]$ = nr. de posibilități de a parcurge de la i până la j și
expresia să fie evaluată la fals

270

0	1	2	3	4	5	6	7
11	F	^	F	^	T	2	T

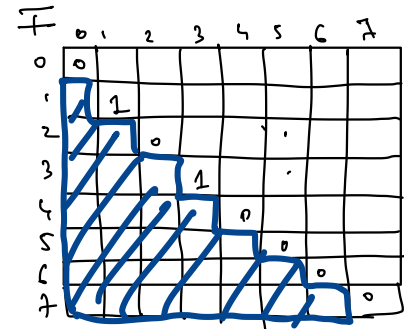
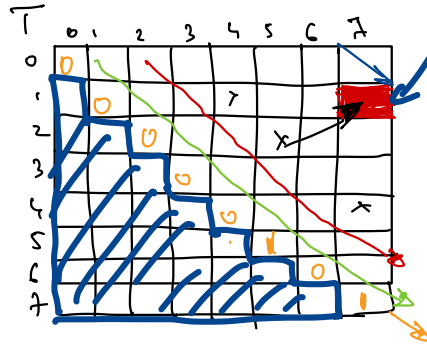
CAZURILE DE BAZĂ

$$F[i][i] = 1, \quad \text{exp}[i] = F$$

2	0	1
0	0	0
1	0	1

11	0	1
0	0	1
1	1	1

1	0	1
0	0	1
1	1	0

(RECURRENTĂ)

$$K = \alpha' \int_{-1}^1$$

$$\exp[k] = |z|$$

$$TC[i][j] = \min_{1 \leq k \leq j-1} \{ TC[i][k] + TC[k+1][j] \}$$

$$f(i) \cdot j = f(i) \cdot (k-1) * f(k+1) \cdot j +$$

$$\exp[k] = \text{'||'}$$

$$T[i][j] = T[i][k-1] * T[k+1][j] + T[i][k] * f[k+1][j] + f[i][k-1] * T[k+1][j]$$

$$f[i][j] = f[i][k-1] * f[k+1][j]$$

$$\exp[k] = |A|$$

$$T(i) [j] = T(i) [k-1] * f[k+1] [j] +$$

$$T[i][j] = T[i][k-1] * T[k+1][j] + T[i][k-1] * T[k+1][j]$$

Rezolvati pe infoarena problema 2sah [<https://infoarena.ro/problema/2sah>].

Hint: Exponentiere logaritmica pe matrice

O descrie detaliata se afla in arhiva OJI 2015 [<http://olimpiada.info/oji2015/index.php?cid=arhiva>].

Articolul de pe leetcode [<https://leetcode.com/discuss/general-discussion/458695/Dynamic-Programming-Patterns>] conține o listă cu diverse tipuri de probleme de programare dinamică, din toate categoriile discutate la PA.

Referințe

---

[0] Capitolul **Dynamic Programming** din **Introductions to Algorithms** de către T. H. Cormen, C. E. Leiserson, R. L. Rivest, C. Stein

[1] <http://infoarena.ro/problema/podm> [<http://infoarena.ro/problema/podm>]

[2] <http://infoarena.ro/problema/kfib> [<http://infoarena.ro/problema/kfib>]

pa/laboratoare/laborator-04.txt · Last modified: 2021/03/09 10:04 by radu.nichita